

اسلام گزشتہ

مدیری : حلیم ثابت

صالی ۲

۳۰ ربیع الاول ۱۳۴۲
۱۳ شباط ۱۲۲۹

یہ ۱

قرآن کریم

سورۃ جبرائیل ترجمہ سی خ . ن

امیر ملک بھالی

اسلام و ترقی اسبق شیخ الاسلام موسیٰ کاظم

کلام

توحید رضاء الدین بن فخر الدین

فقہ

فقہ و اجتماعیات کوک آلب

عین ادبیاتی

تورکار دہ دینی ادبیات کوپرلی زادہ فؤاد

تاسخ

آق شمس الدین بروہلی محمد طاهر

اجتماعیات

اسلام عالمندہ کوریلن انحطاطک سبیری احمد آغا

مسلمانہ قادسی

مراجعت ایڈیورم ف . ن

اسلام ہوائی

بخارا : بخارادہ تجدید امارہ لری — لازان : شہاب الدین مرہانی ایچون —
ارفا : بحرکلی مسلمان قادسی — باکو : مسلمان باقہ لری

استانبولہ مائیلدینی یر : « نورک بوردی کنتخاہسی » نسخہ سی ۱۰ بارہ در

استانبول — طنین مطبعہ سی

و حالبوکه بو حالی شیعه انسانیت و حقیقه اصلاً موافق بولیور ایدی .
ایمدی کوریلینور که بیک اوچیز بو قدر سنه اول دین اسلامک تأسیس
ایتدیکی قاعده مساوات او درجه عالی و واسع ایدی که شو عصر حاضر مدینه
بیله هیچ بر ملت بودرجه مساواته نائل اوله ماغش و بوندن صکرده نائل اوله میه جفی
شبه دن وارسته بولمشد .

شیخ الاسلام اسبق

موسی کاظم

کلام

توحید

اسلام دینک اساسی «توحید» اولدیقتن حق سبحانه و تعالی رسوللری ،
«توحید» دعوت ایدوب «شُرک» ی اساندن سوکک ایچون ارسال اتمشد .
ذاتاً توحید ، اسلامتجه اعتقادک اساسیدر . توحید اولدجه سائر حسناتک
هیچ بر ثمره و بر میه جکی محققدر .

توحید ، حق سبحانه و تعالی حقده یالکز «وارلق ، خالقیت ، رازقیت»
اثبات ایتکله تمام اولماز . مکه کافرلری ، عرب مشرکلری ده حق تعالی حضرتلری
حقده بویله اعتقاد ایدیورلردی : حضرت الهی «وار همده خالق السموات
والارض» دیه اینانیرلردی . حتی کندیلری آله و معبود اعتقاد اتمش اولدقلری
شیلرینه ده مخلوق دیرلردی . قرآن کریم شو حالی «ولئن سألتهم من خلق
السموات والارض ليقولن الله» [لقمان : ۳۴] دیه حکایه بیورمشد .

توحید ، بوتون بو اعتقادلره برابر الوهیت خاصه لرینی یالکز الله تعالی
حضرتلریته حصر ایدوب و شو خصوصده اونی شریکدن تنزیه ایتک ، عبادتی
یالکز اوکا تخصیص قلمقدن عبارتدر . ایسته مسلمانلر ، کافر و مشرکلردن
شو نقطه ده آیریلرلر . زیرا کافرلر و مشرکلر الله تعالی بی «وار ، خالق کل شیء» دیه

اعتقاد ایدیورلر، فقط بونکه برابر فائده و ضرر ویرمه مقتدر واسطه و شفیعلرک وجودینه ده اینانیرلر و فائده لرینی جلب ایتک، ضررلرندن صاقیتیق ایچون شو واسطه و شفیعلر ده عبادت ایدرلرو: «مانعدهم الا لیقربونا الی الله زلفی»، «هئولاء شفعائونا عندالله» [زمر: ۴۰، یونس: ۱۹۰] دیرلردی. قرآن کریم شو اعتقادی رد ایتدی و رسول اکرم افتدمنر حضرتلری ده شو مسلکک یا کلبش و خطرناک اوله جفتی ایریشدیردی،

حق سبحانه و تعالی حضرتلرینی الوهیت خاصه لرنده توحید ایتک و شو خاصه لرده شریکی اولدیغنی بیلوب اینانمق و عموماً الوهیت منافی اولان شیلرک هپسندن آنی تنزیه ایتک، اسلام دینک اساسی، توحید و شهادت کلمه لرینک اصل موضوعیدر. ایسته انسانر شو اعتقاد ایله مکلف اولملردر و رسوللرده شو اعتقادک تبلیغی ایچون بعث ایدملردر. یوگا غلات متصوفه طرفدن «عوام توحیدی» اسمی ویریلیور ایسه ده حقیقت حالده مقصد اقصى و مطلب اعلى اولان توحید بوندن عبارتدر.

الله تعالی حضرتلرندن باشقه لری حقتده، کرک ملک و کرک انسانلر، کرک جن و شیطانلر خلاصه کیملر اولورسه اولسون بونلر حقتده کیزلی و آشکار ایشلری بیلورلر و گوگلرله مطلع اولیورلر، بلالری دفع، خسته لری شفایاب ایدیورلر، اقبال و ادبار خصوصلرنده تصرفه مالک بولیورلر و مشکل ایشلر وقوعده یاردم قلیورلر دیه اعتقاد ایدنلر شو ذواتی الله تعالی به شریک اتخاذا ایتیش و بو خصوصده شرک اربابنک یوللرندن کیتیش اولورلر. فرق شو قدرکه مشرکله بو واسطه لرینی «وثن»، «صنم»، و «آله» اسملریله تعبیر ایتدکله لری حالده بونلرده کندیملرینک واسطه لرینی «ولی»، «خواجه»، «سید»، «شیخ»، «قبر»، «مشهد»... کی اسملر ایله یاد ایدرلر. حالبوکه اعتبار اسم و تعبیرلره دکل، بلکه ایشلرک حقیقتده در. «خمر»، «صو»، دیمکه آنی ایچمک حلال اولماز، فقط بعضاً الله تعالی تک غیب عالمی رسوللرینه بیلدیرمی ممکندر؛ لکن بوکی خصوصی حاللردن استدلال ایله «بوتون رسوللر غیبی بیلورلر» دیه عمومی بر حکم جیقارمق جائز اوله ماز. «ولو کنت اعلم الغیب لاستکثرت من الخیر

و ما منی السوء ان انا الا نذیر و بشیر لقوم یؤمنون ، (اعراف : ۱۸۸) ، « لا یعلم من فی السموات والارض الغیب الا الله و ما یشعرون ایاں یبعثون ، (نمل : ۶۶) ، « قل انی لا املك لکم ضراً ولا رشداً ، (جن : ۲۱) کبی آیتنر شو سوزلرمزه دلیل اوله ییلیر .

شیخلر ، ذهندن کچن فکرلری ، اوزاقلرده گی ، حتی قبرلرده گی مریدلرینک حاللرینی بیلسین و لوح محفوظی اوقوسون خیر و شره تصرف ایتسین ده ، فخر کائنات افندمن « افک » حادثه سنده ایشک اصلی بیله میهرک کدرلنسین حتی بعض قادینلره مراجعته مجبور اولسون ، ایمش ! متشیخلر ابلیس و شیطانلری بیلوب دورسونلرده لوط پیغمبر (ع . م .) کندی نونده گی مافرلرک ملک اولدقلرینی بیله مسین ده قورقسون ، ایمش !

اگر کرامت و روحانی تصرف ایله فلاکتلری دفع و ضررلری دفع ایتک قابل اولهیدی رسول اکرم خضر تلری (ص . ع .) اولگی مسلمانلری حبشستان کبی ، غربت یرلرینه هجرت مجبوریتدن قورتاریر و کندیلری ده « ظار » ، گروب اختفایه ، مکدن هجرته لزوم کورمز ، محاربه ائمالرنده زوهرلر کیمز ، سلاح تاقیماز ، خندق قازماغه بالذات اشتراک ایتمزلردی .

آرتق رسول اللهک بوتون سیری ، اصحاب کرام و تابعین عظامک ، مجتهدین و علمای فخامک ترجمه حاللری و بوتون صفحات خیاتلری تتبع اولندیغی و اسلام دینی بوتون دنیایه انتشار ایتدیکی حالده ، تصرفات معنویه نك وفق و عزائمک ، توجهات قلبیه نك بویله غریب تاثیراتی حقهده شرع شریفه و دینه مستند هیچ برروایتک بولوندیغی بیلمه مدی . مأمولدرکه بوکی خرافه لر اعتمادلی اسلام عالملرینک دورلری کچدکدن صوکر اشیاع اولمشدر . دوغروسى بوتون بوتلر اسلام عالمه خارجدن کیردی ، مع التأسف و باخسته نی کی اورتیهانی استیلا ایتدی . دعا و استغاثه ، توسل و استمداد ایتک تربهلرده رکوع و سجده لر قیلمق ، قربان بوغازلامق کبی شیلر بعض کیمسه لرحه عبادت صاییلور . فقط آغاج و طاشلره یاخود حیوان و چشمه لره عبادت صورتنده تعظیم یاخود ولی اولدیغی اعتقاد ایدیلن کیمسه نك قبری اوگنده .

رکوع وسجده ایتک و یا خود قربان کسمک و آنک استه نذر ایدوب حاجت و مراد لری ایسته مک و باشنه کلن فلاکت و خسته لقردن خلاص اولغی نیاز ایتک... بوتون بو عمللر ایستر مذکور ولینک بالذات متصرف و مقتدر اولدیغی. دوشونیلهرک ایستر مذکور ولی به یالوارمقدن دولایی الله تعالی راضی اولیور دیه رک اولسون هپسی وهپسی عبادت خصوصنده شرکدر.

حق سبحانه و تعالی حضرتلری: «ولا یتخذ بعضنا بعضاً ارباباً من دون الله» (آل عمران: ۵۷) دیه انسانلرک رب آتخاذا ایدلمرینی منع ایتشد. انسانلرک کندیلمی کی بر اولان دیکر انسانلری رب اعتقاد ایتیه جکلمی معلوم. ایسته بونک ایچون آیت کریمه نک معنای خواصه ربوبیت خصوصنده انسانلری، الله شریک آتخاذا ایتیکمز، دیتک اولور. بوکی شیلر نصاری طرفدن احداث ایدلمش اولوب حق تعالی ده آنلری: «اتخذوا احبارهم و رهبانهم ارباباً من دون الله» (توبه: ۳۱) دیه رد و توبیخ ایتش ایدی. ذاتاً نصاری کندیلمرینک حیرلرینی، رهبانلرینی حقیقی الهلر دیه رک دکل بلکه الله ایله انسانلر آره سند واسطه و شفیع اولدقلرینه اینانه رق آنلری عبادتلرنده الله شریک قلیورلردی. فقط غرب طرفدن طلوع ایدن علم گونشی اورتهاغی تنویر ایدنجه خریستیانلر بو خطالرینی آرز چوق اصلاحه موفق اولدیلمر: رهبان و قیسلمره تعظیم ایتکی بر درجه به قدر تعدیل ایتدیلمر... فقط مع الأسف بو بلا مسلمانلره انتقال ایتدی. زمانمیزک لفظی مسلمانلری خریستیانلرک بو خطالرینه دوشدیلمر. بو کون بعض مسلمانلر ایمان ایله ثوالدکلمی بیله معلوم اولیان متشیخلرینی، پیرلرینی بره کوکه صغمازاق، بیوک، عنوانلر ایله تقدیس و تمجید ایدیورلر. حق سبحانه و تعالی حضرتلرینه مخصوص اوصاف کمالیه و نعوت جلالیه دن بر چوغنی بونلرم ویریورلر.

دعالمی قبول ایدن واضطرار و قتلرنده ملجاء اولان ذات یالکمز الله تعالی در. باشقلرندن استمداد ایتک، معنوی یاردم اومقی، روحلره، رجال غیب یا خود خضر و الیاسلره مناجات ایتک اصلاً و قطعاً جائز دکدر. بو خصوصده مناقب کتابلرنده سویلمش، تصوفه منسوب آدمار طرفدن حکایه ایدلمش کرامات

شایان اعتماد دکلدر . بوکې خبرلرک بری دوغرو اولسه یوزی وییکی یا کلیش
واصلر اولسه کرک . اکر بو سوزلری استبعاد ایدنلر وار ایسه کمال
جسارتله آنلره دینه بیلیرکه :

عصمتلری ، حتی نجاتلری قطعاً معلوم اولیان متشیخ و درویشلره و یا خود
درجه و ثوقی بک شبهه لی اولان فتوحات ، مکتوبات ، طبقات الاولیا ، رشحات
کې تصوف کتابلرینه منسوب روایتلری بر طرفه ؛ قرآن کریمک : « لیسک
من الامرشی » (اعراف : ۱۲۳) ، « قل لا املک لنفسی نفعاً ولا ضرراً الا ما شاء الله »
(اعراف : ۱۸۸) آیتلرینی هم ده رسول اکرم و اصحاب کرامک احوالی
ایکنجی طرفه قویسونلرده ، بونلردن هانکی طرفی شایان متابعت کوریرلر ایسه
ایسته اوگا یایشونلر ...

اورنبورخ

رضاء الدین بنی فخر الدین

فقه

فقه واجتماعیات

انسانک عمللری - عملی بر صورتده - ایکی نقطه نظر دن تدقیق ایدیله بیلیر :
برنجیسی نفع و ضرر نقطه نظرندن ، ایکنجیسی حسن و قبح نقطه نظرندن .
انسانک عمللرینی نفع و ضرر نقطه نظرندن تدقیق ایدن علمه - حفظ الصحه ،
اقتصاد ، اداره معنایرینی جامع اولمق اوزره - « تدبیر » نامی ویریه بیلیر . بو
علم نفع و ضرره ، فرده ، عائله یه ، مدینه یه ، دولته عائد اولدیغنه کوره « تدبیر
نفس » ، « تدبیر منزل » ، « تدبیر مدینه » ، « تدبیر دولت » کبی اسملر آلیر .
انسانک عمللرینی حسن و قبح (ایپلک ، کوتولک) نقطه نظرندن تدقیق
و تقدیر ایدن علمه - اسلام عالمده - « فقه » نامی ویریلیر . حسن یا خود قبحی
حاضر اولان عمللری « دینی عبادتلر » و « حقوقی معاملهلر » دیه ایکی یه آیره بیلیرز [۱]

[۱] اخلاق فاعلر بو ایکی نوع عمللرک وجدانی صفحه لرندن عبارت اولدینی ایچون
قتهده آیریجه بر اخلاق مبحثی تدوین ابدله مشدر .